

«Ειρήνη»

Σημειώσεις για εκπαιδευτικούς

Το « Ειρήνη» αποτελεί ένα εκπαιδευτικό υλικό απευθυνόμενο σε παιδιά ηλικίας 5 έως 8 ετών. Περιλαμβάνει:

- Μια ταινία κινουμένων σχεδίων (διάρκειας 7 λεπτών)
- Σημειώσεις για εκπαιδευτικούς / Φυλλάδιο

Η ιστορία αναφέρεται σε ένα μικρό κορίτσι που αναγκάζεται να εγκαταλείψει το σπίτι της, να δοκιμάσει την ανασφάλεια και την απόρριψη μέχρι να βρει ξεστασιά, προστασία και στοργή σε ένα νέο σπιτικό.

Είναι γεγονός πως είναι δύσκολο να μελετήσουν τα μικρά παιδιά την έννοια της εξορίας και το νόημα αυτής. Γι' αυτό τους δίνεται η δυνατότητα μέσω του παρόντος υλικού να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους και να εκφραστούν. Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει ωστόσο να παρατηρεί διαρκώς μήπως η ιστορία της Ειρήνης αναστατώσει κάποιον από τους μαθητές.

Το φυλλάδιο αυτό, η χρήση του οποίου προβλέπεται σε συνδυασμό με την ταινία κινουμένων σχεδίων, προσφέρεται για διάφορες δραστηριότητες. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να παρατηρήσουν, να μιλήσουν, να ζωγραφίσουν, να μιμηθούν, να μεταμφιεστούν και να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους, με βάση τις φιγούρες του φυλλαδίου και της ταινίας κινουμένων σχεδίων.

Είναι καλύτερο οι δραστηριότητες να διενεργηθούν με την προτεινόμενη σειρά, εάν ωστόσο κρίνεται απαραίτητο κάποια στάδια μπορούν να παραληφθούν. Η μελέτη αυτού του θέματος και οι διάφορες δραστηριότητες που το συνοδεύουν πρέπει κανονικά να επεκταθούν σε διάστημα αρκετών εβδομάδων.

Οι σκοποί αυτής της άσκησης είναι:

- Να ενθαρρύνει την έκφραση συναισθημάτων και συγκινήσεων που προκαλούνται από την ιστορία της Ειρήνης, αυξάνοντας τη συμπάθεια των παιδιών για όσους βρίσκονται μακριά από την πατρίδα τους.
- Να εμπλουτίσει την τάξη με την εδραίωση σχέσεων μεταξύ των παιδιών, μέσω των εμπειριών τους και του αισθήματος της ζωής μακριά από την πατρίδα.
- Να καταστήσει τα παιδιά γνώστες της έννοιας της διαφορετικότητας και του αποκλεισμού, σε συνδυασμό με τις βασικές και καθολικές ανάγκες των παιδιών.

ΔΟΥΛΕΥΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ ΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

1. Προβάλετε την ταινία χωρίς κάποια προηγούμενη συζήτηση σε ήρεμη και χαλαρή ατμόσφαιρα.

2. Μετά την προβολή αφήστε τα παιδιά να εκφραστούν ελεύθερα. Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να παρέμβει μόνο εάν κάτι δεν έγινε κατανοητό και για να διευκολύνει τη συζήτηση μεταξύ των παιδιών. Για παράδειγμα ένα θέμα συζήτησης θα μπορούσε να είναι η απουσία των γονιών της Ειρήνης. Καλό είναι να αποφύγετε τις ακριβείς απαντήσεις στις ερωτήσεις των παιδιών για να χρησιμοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερο τη φαντασία τους.
3. Αργότερα προβάλετε ξανά την ταινία εστιάζοντας την προσοχή των παιδιών στα συναισθήματα της Ειρήνης. (Πώς αισθάνεται; Ποια είναι τα βαθύτερα της αισθήματα;)

ΓΙΑ ΝΑ ΕΡΕΥΝΗΣΕΤΕ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΒΑΘΥΤΕΡΑ

I. Μελετώντας την ιστορία

1. Προτείνετε σε κάθε παιδί να ζωγραφίσει μια σκηνή που του άρεσε ή το εντυπωσίασε ιδιαίτερα. Σιγουρευτείτε πως κάθε ζωγραφιά έχει το ίδιο μέγεθος και χρησιμοποιείται το ίδιο υλικό. Ελέγξτε τέλος αν όλα τα μέρη της ιστορίας έχουν καλυφθεί.
2. Τοποθετήστε τις ζωγραφίες στον τοίχο με τη χρονολογική σειρά που διαδραματίζονται στην ιστορία. Σχολιάστε κάθε επεισόδιο ώστε όλοι να μπορούν να δουν και να απομνημονεύσουν την ιστορία. Έχετε υπόψη ότι σ' αυτήν την ηλικία είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς τις απόψεις του άλλου.
3. Κατασκευάστε τους χαρακτήρες με τη βοήθεια των αποκομμάτων του φυλλαδίου (βλ. το πίσω μέρος του φυλλαδίου). Έπειτα προτρέψτε ένα παιδί να εξιστορήσει την ιστορία κουνώντας τις φιγούρες μεταξύ των ζωγραφιών στον τοίχο. Με αυτόν τον τρόπο τα παιδιά **θα ζωντανέψουν την ιστορία**.
4. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάσει επίσης δυνατά, κομμάτια από το κείμενο που προτιμήθηκαν.

II. α) Συναισθήματα: εκφράσεις προσώπου και κινήσεις σώματος.

1. Καθίστε σε ένα κύκλο, σε ομάδες το πολύ πέντε ατόμων. Η άσκηση αυτή απαιτεί ηρεμία και αυτοσυγκέντρωση. Ο εκπαιδευτικός μπορεί σε αυτό το σημείο να ζητήσει από τα παιδιά να πάρουν διάφορες εκφράσεις (να κατσουφιάσουν, να κλείσουν τα μάτια τους, να φουσκώσουν τα μάγουλα τους, να χαμογελάσουν, να κλείσουν το ένα μάτι, να σηκώσουν τα φρύδια τους). Θόρυβοι και χειρονομίες δεν επιτρέπονται. Χαλαρώστε το πρόσωπό σας μεταξύ των διαφόρων εκφράσεων και εξηγήστε πότε χρησιμοποιείται κάθε έκφραση(πχ. κατσουφιάζω όταν είμαι στεναχωρημένος ή κάνω κάτι δύσκολο).
2. Επαναλάβετε την άσκηση με ζεύγη παιδιών, στραμμένων πρόσωπο με πρόσωπο. Ο ένας πρέπει να κάνει μια έκφραση και ο άλλος με την σειρά του να τον μιμηθεί. Το ιδανικό θα ήταν να μπορούν τα παιδιά να δουλεύουν μπροστά σε καθρέφτες ώστε να παρατηρούν μια μεγάλη ποικιλία εκφράσεων.
3. Επεκτείνετε την άσκηση συμπεριλαμβάνοντας κινήσεις του σώματος (πχ. τα χέρια στη μέση σημαίνουν θυμό).
4. Σ' αυτό το σημείο προβάλετε ξανά την ταινία χωρίς ήχο. Τα παιδιά θα μπορέσουν να αναγνωρίσουν τα συναισθήματα της Ειρήνης από τις εικόνες και μόνο.
5. Κολλήστε στη συνέχεια τις κάρτες συναισθημάτων στην τάξη (βλ. τέλος του φυλλαδίου). Τα παιδιά θα βάζουν ένα αυτοκόλλητο με το όνομα τους, όταν έρχονται κάθε πρωί, δίπλα στο συναισθημα που έχουν την δεδομένη στιγμή. Μπορείτε να φτιάχνετε κάρτες συναισθημάτων κάθε μέρα, εάν χρειάζεται. Σιγουρευτείτε ότι υπάρχει πάντα και μια λευκή κάρτα έτσι ώστε τα παιδιά να μην είναι αναγκασμένα να αποκαλύψουν τα συναισθήματά τους αν δεν το θέλουν. Αυτή η λευκή κάρτα μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για να προστεθεί ένα νέο συναίσθημα που δεν έχει αναφερθεί ως τώρα.

β) Συναισθήματα και συγκινήσεις που συνδέονται με την εξορία

Σημείωση προς τους εκπαιδευτικούς: Έχετε υπόψη ότι η έκφραση κάποιων συναισθημάτων μπορεί να είναι δύσκολη ή ακόμα να προκαλέσει αναστάτωση. Βεβαιωθείτε ότι γίνεται σεβαστή η ελευθερία έκφρασης ή μη του καθενός. Εάν χρειαστεί, διακόψτε οποιαδήποτε δραστηριότητα που φέρνει κάποιον σε δύσκολη θέση ή τον κάνει να νιώθει άβολα.

1. Με βάση τις ζωγραφιές τα παιδιά μπορούν να συζητήσουν αρχικά τους πιθανούς λόγους φυγής της Ειρήνης. Ενθαρρύνετε τα παιδιά να μιλήσουν για τους φόβους τους, τονίζοντας την ποικιλία και την καθολικότητα κάποιων απ' αυτούς (πχ. ο φόβος για τα τέρατα, το σκοτάδι, τους κεραυνούς, τους εφιάλτες, για κάποιες ταινίες, ο φόβος να μείνεις μόνος κτλ).
2. Κάθε παιδί καλείται στην συνέχεια να ζωγραφίσει τους φόβους του σε ένα κομμάτι χαρτί μεγέθους ταχυδρομικής κάρτας και να βάλει σ' αυτό το όνομά του.
3. Συγκεντρώστε τις ζωγραφιές και ξεχωρίστε τις ανάλογα με το είδος του φόβου (πχ. Ομάδα 1: φόβος για το σκοτάδι, ομάδα 2 : φόβος να μείνεις μόνος) και ο /η εκπαιδευτικός πρέπει στο σημείο αυτό να θέσει το ερώτημα «τι θα κάνετε για να ηρεμήσετε τον φόβο σας για... ?» Κάθε ομάδα θα πρέπει να ζωγραφίσει ή να γράψει διάφορους τρόπους να αντιμετωπίζει κανείς τους φόβους του (μιλώντας σε κάποιον, ζωγραφίζοντας κτλ).
4. Σηκώστε ψηλά στην τάξη την εικόνα της φυγής της Ειρήνης. Βάλτε τις ζωγραφιές των διάφορων φόβων στην αριστερή πλευρά (κοντά στο σπίτι που καίγεται). Στη δεξιά πλευρά βάλτε τις απαντήσεις που δόθηκαν από κάθε ομάδα και ξεκινήστε την συζήτηση.
5. Δημιουργήστε μια «Φαγομηχανή Φόβου». Αυτό θα μπορούσε να κατασκευαστεί με ένα μεγάλο χάρτινο κουτί το οποίο θα διακοσμηθεί από τα παιδιά. Εάν τα ίδια το θέλουν μπορούν να διώξουν τους φόβους τους πετώντας τις ζωγραφιές τους σ' αυτήν. Αλλιώς οι ζωγραφιές μπορούν να σχισθούν, να πεταχτούν ή να καούν.

III. Βασικές ανάγκες των παιδιών

1. Με τη βοήθεια της εικόνας της Ειρήνης με τους ανθρώπους στο χωριό, τα παιδιά θα πρέπει να καθορίσουν τι είναι αυτό που λείπει από τα λευκά τετράγωνα. Οι τέσσερις κάρτες θα πρέπει να τοποθετηθούν στην εικόνα.
2. Ζητήστε από τα παιδιά να θυμηθούν τι χρειαζόταν η Ειρήνη (ένα μέρος να κοιμηθεί και να φάει). Τότε θα πρέπει να γυρίσουν τις κάρτες και να διαβάσουν αυτά που γράφουν από πίσω: να σε αγαπούν, να τρως, να κοιμάσαι, να παίζεις.
3. Ξεκινήστε μια συζήτηση με τα παιδιά για τη σπουδαιότητα των αναγκών, τη διαφορά μεταξύ αναγκών και επιθυμιών και τις συνέπειες της μη ικανοποίησης των αναγκών τους.

IV. Διαφορετικότητα –Αποκλεισμός

1. Διαβάστε δυνατά όλο το κείμενο της ιστορίας της Ειρήνης, ζητώντας από τα παιδιά να αναγνωρίσουν τις διάφορες μορφές απόρριψης που υπέφερε το μικρό κορίτσι. Τονίστε τις λεπτές διαφορές μεταξύ των διάφορων τύπων απόρριψης (αμήχανες συναντήσεις με πρόσωπα, επιφυλακτικότητα, διακρίσεις, αδιαφορία, αποκλεισμός).
2. Βάλτε τα παιδιά να παίξουν αυτές τις σκηνές **δίνοντας μια διαφορετική λύση**. Μπορείτε να φτιάξετε χάρτινες μάσκες των φανταστικών χαρακτήρων, για παράδειγμα μάσκες από Πετροφάγους, Μεταξωτές Ουρές και Μουτζουρωμένα Κοράκια, και καλύψτε το σώμα με ένα μονόχρωμο ύφασμα. Για τους πραγματικούς χαρακτήρες, όπως τους χωρικούς, τους αστυνομικούς, τους Αχόρταγους και τους φτωχούς ανθρώπους τα παιδιά θα φορούν ρούχα από κάποιο παλιό μπαούλο.
3. Ρωτήστε έπειτα τα παιδιά για τις δικές τους εμπειρίες απόρριψης: Θέστε τους ερωτήματα όπως «Αισθανθήκατε ποτέ απόρριψη; Πώς έγινε; Πώς αισθανθήκατε ή τι σκεφτήκατε τότε;». Βάλτε τους να σκεφτούν πως οι διαφορές αποτελούν συχνά αιτία της απόρριψης.
4. Προσπαθήστε με τρόπο να κάνετε τα παιδιά να προτείνουν τι κάνει τον καθένα μας να διαφέρει από τον άλλον. Τονίστε ότι υπάρχουν τόσο ορατές όσο και αόρατες διαφορές. Κάντε το ίδιο για τις ομοιότητες μεταξύ των μαθητών (μιλούν την ίδια γλώσσα, ζουν στο ίδιο μέρος). Βοηθήστε τους να συνειδητοποιήσουν ότι οι διαφορές και οι ομοιότητες μπορούν να συνυπάρχουν και πως το σημαντικότερο και δυσκολότερο κομμάτι είναι **να μην επικρίνουμε ό,τι διαφέρει**.

V. Καλωσόρισμα

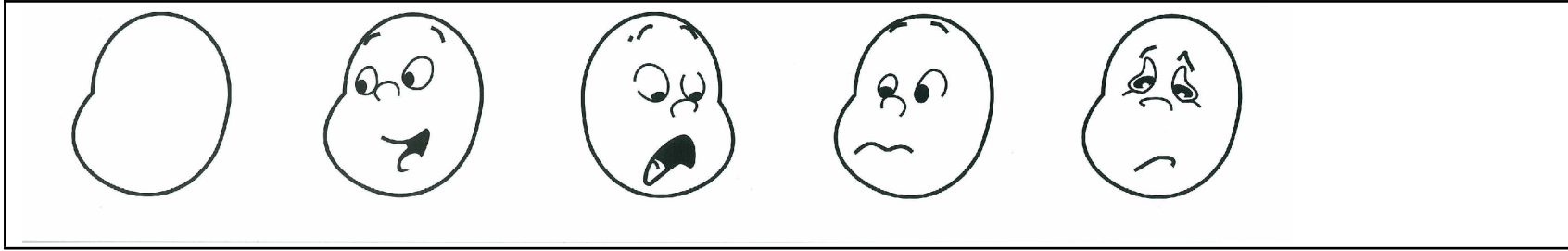
1. Χρησιμοποιήστε τον κύριο Καλόκαρδο ως σημείο εκκίνησης. Ο/Η εκπαιδευτικός ρωτάει: «Ποια είναι τα καλά για την Ειρήνη στο σπίτι του κ. Καλόκαρδου;» Πάρτε τις κάρτες με τις ανάγκες για να δείξετε ότι για πρώτη φορά καλύφθηκαν επαρκώς οι ανάγκες της Ειρήνης.
2. Ρωτήστε τα παιδιά αν θα δέχονταν τη φιλοξενία αυτή ή όχι και ζητήστε τους να δικαιολογήσουν την απάντησή τους.
3. Δημιουργήστε ευχάριστη ατμόσφαιρα στην τάξη (πχ. απαλή μουσική) και χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες των 4 ή 5 ατόμων. Το σκεπτικό είναι να δημιουργήσουν τη δική τους «γωνιά των ονείρων». Οι ομάδες μπορούν να το κάνουν αυτό ταυτόχρονα σε μια μεγάλη αίθουσα (πχ. γυμναστήριο) ή η μια μετά την άλλη στην τάξη.
4. Μόλις οι «γωνιές των ονείρων» είναι έτοιμες, αφήστε τις ομάδες να επισκεφθούν η μία την άλλη. Μετά το τέλος των επισκέψεων συζητήστε τις εμπειρίες τους και το πώς αισθάνθηκαν.
5. Οι επισκέπτες μπορούν, σε συνεννόηση με τους εκπαιδευτικούς, να φορούν ένα εμφανές διακριτικό σημάδι για να εκπλήσσουν αυτούς που τους υποδέχονται.

Άσκηση: Βασικές ανάγκες

Συναίσθημα: Εκφράσεις προσώπου και στάσεις του σώματος

να σε αγαπούν	να τρως	να κοιμάσαι	να παίζεις
---------------	---------	-------------	------------

Τι έκανε η Ειρήνη βλέποντας τις φλόγες να πέφτουν από τον ουρανό;

- ΑΗ Ειρήνη προσπάθησε να σβήσει τη φωτιά.
- ΒΗ Ειρήνη έφυγε μακριά.
- CH Ειρήνη έκλαιγε.

Η Ειρήνη έφτασε σε ένα χωριό και ρώτησε τους δύο ανθρώπους που συνάντησε αν μπορούσε να μείνει μαζί τους. Πού της είπαν ότι είναι η θέση της;

- ΑΣτο ορφανοτροφείο
- ΒΣτο σπίτι τους
- CΣτο σχολείο

Γιατί θύμωσαν οι Πετροφάγοι;

- ΑΕπειδή η Ειρήνη δεν τους είπε καλημέρα.
- ΒΕπειδή η Ειρήνη τους μίλησε άσχημα.
- CΕπειδή η Ειρήνη δεν έφαγε τις πέτρες.

Γιατί οι Πετροφάγοι δεν συμπαθούσαν την Ειρήνη;

- ΑΕπειδή ήταν ξένη και διαφορετική.
- ΒΕπειδή ήταν άσχημη.
- CΕπειδή δεν έφαγε τις πέτρες

Τι ζήτησε η Ειρήνη στη χώρα με τις Μεταξωτές Ουρές;

- ΑΈνα μικρό κομματάκι ψωμί και ένα ωραίο φόρεμα.

- Β Ένα μικρό κομματάκι ψωμί και μια ζεστή γωνιά να κοιμηθεί
- Γ Να την αγαπούν.

Γιατί δεν μπορούσε η Ειρήνη να μείνει στη χώρα με τις Μακριές Ουρές;

- Α Επειδή ήταν άσχημη.
- Β Επειδή δεν είχε ουρά.
- Γ Επειδή δεν είχε ουρά και ήταν ξένη και διαφορετική.

Γιατί δεν μπορούσε η Ειρήνη να μείνει στη χώρα των Μουτσουρωμένων Κορακιών;

- Α Επειδή δεν μπορούσε να πετάξει.
- Β Επειδή δεν την καταλάβαιναν.
- Γ Επειδή ήταν ξένη και διαφορετική και δεν την καταλάβαιναν.

Στη χώρα των Αχόρταγων, που ήταν όλοι πλούσιοι, βοήθησαν την Ειρήνη;

- Α ΟΧΙ
- Β ΝΑΙ

Στη χώρα των φτωχών, που όλοι ήξεραν τι θα πει πείνα, βοήθησαν την Ειρήνη;

- Α ΝΑΙ
- Β ΟΧΙ

Ο κύριος Καλόκαρδος βοήθησε την Ειρήνη;

- Α ΝΑΙ
- Β ΟΧΙ

Γιατί βοήθησε την Ειρήνη ο κύριος Καλόκαρδος; Γράψτε ότι θεωρείτε εσείς σωστό.

Γιατί κανείς δεν βοήθησε την Ειρήνη από τις χώρες που πέρασε;

Εσείς τι πιστεύετε, έχει σημασία που η Ειρήνη ήταν ξένη και διαφορετική;

Πώς ένωθε η Ειρήνη όταν δεν τη βοηθούσε κανείς;